

5 hurtige til ... social- og indenrigsminister Astrid Krag

Om hvad ministeren vil have fokus på i forhold til rusmiddelområdet

I hvert nummer af STOF stiller vi fem aktuelle spørgsmål til personer, som varetager arbejde, der er relevant for indsatser og politik på rusmiddelområdet. I dette nummer er spørgsmålene rettet til social- og indenrigsminister Astrid Krag (S) og handler om, hvad hun som nytiltrådt minister vil have fokus på i forhold til rusmiddelområdet.

01. Hvilke konkrete initiativer ser du som social- og indenrigsminister gerne iværksat i forhold til at skabe en bedre helhedsorienteret indsats for mennesker med problematisk stof- eller alkoholmisbrug?

Vores velfærdssamfund skal være bedre til at hjælpe de allermost udsatte mennesker. Som det er i dag, er nogle af de borgere, der er allerdyrest for samfundet, også dem, vi hjælper allerdårligst. Mennesker med misbrug har forskellige livssituationer, men meget ofte går et misbrug hånd i hånd med andre sociale problemer. Det betyder, at de ofte har brug for hjælp og støtte ud over misbrugsbehandling. Desværre oplever alt for mange, at det bliver rigtig svært, når de har brug for hjælp på tværs af forvaltninger og på tværs af sektorer. De oplever det, jeg kalder systemfejl – hvor flere indgange, forskellige krav og modsatrettede mål betyder, at det system, der skal hjælpe dem, bliver uoverskueligt. Og når det går rigtig galt, svigter dem.

Denne regering arbejder på flere fronter for, at udsatte mennesker mødes af et system, hvor fagligheden og det enkelte menneskes behov kommer først. Helt centralt er arbejdet med en ny lov om en helhedsorienteret indsats til borgere med komplekse problemer, som et bredt flertal blev enige om i december 2018. Formålet er, at mennesker, der har brug for hjælp flere steder i systemet – fx misbrugsbehandling samtidig med, at de modtager en beskæftigelsesrettet indsats – kan få tilbudt én udredning, én visitation og én samlet afgørelse samt en enkel klageadgang. Regeringen har i den sammenhæng et særligt fokus på de allermost udsatte, som ofte slet ikke har kontakt til kommunen, og som ikke har tillid til, at der er hjælp at hente. For mig er det afgørende, at vi derfor også arbejder med blandt andet fremskudte indsatser på fx væresteder og herberger. Jeg har desuden en klar forventning om, at de mere klare regler for den sociale stofmisbrugsbehandling, der trådte i kraft den 1. januar i år, vil bidrage til, at flere oplever en mere helhedsorienteret tilgang i behandlingen. Det er blandt andet gjort klart, at den enkeltes problemer og behov skal afdækkes for at sikre den rette misbrugsbehandling, og der skal udarbejdes en behandlingsplan.

02. Vil der fra din side som minister være fokus på at skabe bedre muligheder for tværsektorielt samarbejde i forhold til indsatser på rusmiddelområdet?

Ja. Noget af det, jeg er særligt optaget af, når det handler om det tværsektorielle samarbejde, er indsatsen til de mennesker, der har en psykisk lidelse og et samtidigt misbrug – de såkaldt dobbeltbelastede. Det er en gruppe, som alt for ofte falder mellem to stole, fordi de ikke er udredt i psykiatrien og samtidig ikke kan profitere af misbrugsbehandling. Vi ved, at mange hjemløse både har psykiske lidelser og misbrug. Det er et stort svigt, når vi på den måde efterlader dem til dem selv. Som led i den 10-årsplan for psykiatrien, som

regeringen arbejder for, har netop de dobbeltbelastede førsteprioritet. Vi skal sikre, at der er et tilbud, der kan tilbyde en samlet og sammenhængende indsats.

03. Hvilke tanker har du som social- og indenrigsminister i forhold til, hvordan det bedst mulige samarbejde og/eller den bedste fordeling mellem kommuner og regioner skal være på området for stof- og alkoholbehandling?

I arbejdet med et samlet tilbud til mennesker med psykiske lidelser og samtidigt misbrug skal vi se på netop ansvarsfordelingen mellem kommuner og regioner. Jeg har ikke et endeligt bud på, hvordan det konkrete snit skal være, men vi vil inddrage begge parter i arbejdet. Ligesom vi også skal forholde os til, at der er tale om en målgruppe, der ofte også får anden hjælp og støtte i kommunen, og som bruger værestederne og herbergerne. Det betyder jo, at der kan opstå nye snitflader, som vi skal håndtere.

04. Hvilke særlige fokusområder vil ministeren have i forhold til at sikre lighed for borgere over hele landet i de kommunale behandlingstilbud?

En afgørelse om stofmisbrugsbehandling skal hvile på en helhedsorienteret afdækning af den enkeltes problemer og behov. Det slog vi fast med et lovforslag, vi fik vedtaget i efteråret, som er trådt i kraft i år. Samtidig er det blevet et krav, at der er en behandlingsplan. Begge dele, tror jeg, vil betyde, at flere får den rette behandling. Ligesom der alle steder i landet arbejdes med en plan og mål for behandlingen. Samtidig handler det om, at vi fra central side skal være med til at understøtte, at kommunerne – store som små – er klædt på med bedste viden. Jeg er derfor glad for, at vi med den samme satspuljeaftale, der ligger bag lovforslaget, også har sat penge af til, at Socialstyrelsen i de kommende år kan udbrede de Nationale Retningslinjer for den sociale stofmisbrugsbehandling til flere kommuner.

05. Hvilke områder eller indsatser på rusmiddelområdet vil have særligt fokus fra ministerens side i 2020?

Jeg forventer mig meget af arbejdet med et samlet tilbud til mennesker med dobbeltbelastning. Psykiske lidelser og misbrug spiller desværre alt for store roller i mange udsatte menneskers liv. Og lige præcis dét, at man kan risikere at stå uden hjælp, fordi man ikke passer ind i det ene eller andet behandlingssystem, anser jeg som en af de helt store systemfejl. Når jeg er særligt optaget af det område, er det også, fordi jeg tror på, at det er en af nøglerne til at løfte den samlede sociale indsats og lykkes med at knække hjemløsekurven.

Regeringen vil sætte velfærden først. Så vi kan investere i at udvikle vores velfærd. Få bedre løsninger dér, hvor vores fællesskab ikke er stærkt nok. Mennesker skal

ikke falde igennem vores velfærdssamfund. Det gør nogle af de borgere, jeg møder som socialminister, når jeg besøger herberger, varmetuer eller får mig en snak med en hjemløs på gaden. De vinder ikke noget ved, at vi poster flere penge i et system med systemfejl, der betyder, at de ikke får den hjælp, de har brug for.

Det er fx de unge mænd, der ender i kriminalitet, uden uddannelse, udenfor beskæftigelse, fordi de blev hjulpet for sent og for dårligt i den anbringelse, der skulle have givet dem en mulighed for et liv på lige fod med andre unge mennesker. Eller de unge piger, der fylder for meget i selvmordsstatistikkerne og i psykiatrien, fordi de måtte leve for længe med omsorgssvigt, uden nogen greb ind og passede på dem, når deres forældre ikke kunne. Det er ikke en opgave, der findes nogen snuptagsløsninger på. Men den bliver ubetinget meget lettere, når man forpligter sig på at sætte velfærden først.